

Գ Ա Շ Ե Ն Ա Ս Մ Ո Ւ Ր Ա Յ Ի Ն Ա Ր Վ Ե Ս

**ՋԱՐՈՒՏԻ ԴԱՎԻԹԻ
ՂԱԶԱՐՅԱՆ**

**Դաշնակահար,
Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի դոցենտ**
E-mail.ghazaryan-zaruhi@mail.ru

**ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԳԱՇԵՆԱՄՈՒՐԱՅԻՆ
ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԱԶԳԱՅԻՆԻ
ԴՐՍԵՎՈՐՄԱՆ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐ**

Հայ երաժշտարվեստի պատմության մեջ Կոմիտասը երևույթ էր: Կոմպոզիտոր և ազգագրագետ, խմբավար և գիտնական, երգիչ և մանկավարժ Կոմիտասը հսկայական դեր խաղաց հայ ժողովրդի երաժշտական մշակույթի զարգացման գործում:

Լինելով բացառիկ անհատականություն նրա երաժշտությունը ընդգրկում է հայ ժողովրդի կյանքի պատմական որոշակի ժամանակաշրջանում:

XX դարասկզբին, երբ հանդես եկավ Կոմիտասը, հայ պրոֆեսիոնալ երաժշտության կայացման շրջանն արդեն ավարտված էր: Անհրաժեշտ էր նոր աստիճանի բարձրացնել ինչպես ժողովրդական երաժշտության, այնպես էլ պրոֆեսիոնալ երաժշտական ստեղծագործության զարգացման աշխատանքը:

Կոմիտասն իր ամբողջ տաղանդն ի սպաս դրեց այս խնդիրների կենսագործման համար: Նա հայ գեղջուկի ստեղծագործությունը բնորոշեց որպես ազգային մշակույթի ամենատիպիկ և ամենակարևոր մասը: Նրա արվեստի հիմքը ժողովրդական (գեղջկական) և հոգևոր (եկեղեցական) երաժշտությունն է, որը ստանում է նոր բովանդակություն ապշեցնելով իր ներգործության արտասովոր ուժով:

Կոմիտասը քաջատեղյակ լինելով և խորն ուսումնասիրելով հայ ժողովրդական երգերն ու պարեղանակները, դրանք դիտարկելով որպես մոնոդիկ երաժշտական նմուշներ, արձանագրում է, որ անցնելով դարերի բովով, XIX դար են հասել ժանրային և մեղեդային բազմազանությամբ: Նա առաջինն էր, որ հենվելով հայ երաժշտության խորն ու բազմակողմանի ուսումնասիրության վրա, առաջ քաշեց հայ երաժշտության ինքնուրույնության կարևոր թեզը և կանխորոշեց ազգային պրոֆեսիոնալ երաժշտության զարգացման ուղիները:

Փարիզի «Անահիտ» հանդեսում տպագրված հոդվածում Կոմիտասը գրում է. «Բազմաձայն երաժշտությունը ոչ թե զանազան ձայների ծեփ է, այլ՝ ստեղծագործություն, այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է ստեղծել բազմաձայնություն՝ հային հատուկ ոճ ու ոգի, ապա

հետո ընդհանրացման մասին մտածել, որովհետև երաժշտությունն էլ լեզվի պես ունի իր քերականական օրենքները, որոնք զանազան են տարբեր ազգերի համար» (1.):

Կոմիտասի ստեղծագործական ժառանգության փոքրածավալ, բայց շատ ինքնատիպ մասն են կազմում դաշնամուրային երկերը: Բազմաթիվ անգամ անդրադառնալով դաշնամուրի համար գրված իր պիեսներին, կոմպոզիտորը շատ հաճախ անդրադարձել է նույն ստեղծագործությանը՝ անձանաչելի վերամշակելով այն առանձնահատուկ վարպետությամբ և իրեն հատուկ ձեռագրով հնչեցնելով դաշնամուր գործիքը:

Հայ երաժշտության մեջ կարևոր ավանդ են և կարևոր անդրադարձ՝ ազգային պարային մեղեդիների հիման վրա ստեղծված նրա դաշնամուրային «Պարեր» շարքը և «Մանկական նվագներ» փոքրիկ պիեսները:

Կոմիտասի «Պարերի» առաջին տպագրության անվանաթերթը
Զեկավորումը Բ. Եղիմյանի

«Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի խմբագրական խորհրդի երաշխավորությամբ՝ Գոհար Կառլենի Շագոյանի և կոնցերտմայստերական ամբիոնի ընդունվել է տպագրության՝ 21.11.2019 թ. ներկայացրել է հեղինակը՝ 23.11.2019 թ.

Առաջին անգամ Կոմիտասի «Պարեր»-ը հրատարակվել է 1925 թ. Փարիզում. այն իրականացվել է «Կոմիտաս վարդապետի բարեկամների հանձնախմբ»-ի ջանքերով և անվանվել «Հայ ժողովրդական երաժշտություն. Նոր շարք. Տեսար Ա. Պարեր. Գրի առավ և դաշնակեց Կոմիտաս վարդապետը»:

Ավելի ուշ Կոմիտասի դաշնամուրային ստեղծագործությունները հրատարակվել են նրա երկերի լիակատար ժողովածուի 6-րդ հատորում («Սովետական գրող», 1982 թ., Երևան): Տարիներ անց Մեծն Կոմիտասի ծննդյան 135-ամյակի առիթով առաջին անգամ առանձին պրակով դրանք հրատարակվեցին Հայաստանի երաժշտական ընկերության նախաձեռնությամբ և երաշխավորությամբ (ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, Երևան, 2004 թ.):

Կոմիտասն անփոփոխ պահելով ժողովրդական մեղեդիները, պարզ դաշնավորման միջոցով դրանց տալիս է նոր տրամադրություն, այդ պիեսներին հաղորդում մի այլ բովանդակություն, այդ թեմաները հայտնի են նրա խմբերգային, երբեմն էլ մեներգային ստեղծագործություններից, որոնք ավելի վաղ են գրված եղել:

Կոմիտասի «Պարեր»-ի շարքը կատարողից պահանջում է դաշնամուրը յուրատեսակ հնչեցնելու մի առանձնահատուկ վարպետություն: Առանձին պարեր ոչ միայն վերակենդանացնում են ժողովրդապարային տեսարանների բանաստեղծականությունը, այլև ընկալվում որպես նրբին զգացմունքներ դրսևորող պատումներ: «Պարեր»-ի հիմքում կարծես դրված են ազգային նվագարանների՝ սրինգի, թառի, բլուլի, զուռնայի, դուդուկի, դալիի, մեծ թմբուկի կատարումներից գրառված եղանակներ: Դրանք հենց այդ նվագարանների կամ դրանց տարբեր զուգադրումների ոճով ստեղծած պիեսներ են:

Պարերի շարքը բաղկացած է վեց պիեսից: Դրանց մեջ կան կանացի հեզամազ և տղամարդկանց առնական պարեր:

Կոմպոզիտորը դաշնամուրի համար գրված իր պիեսներով երկու նպատակ է հետապնդել. վերարտադրել հայ ժողովրդական պարերի անկրկնելի քնքշությունը, դրանց կերպարային բովանդակությունը և պահպանել պարեղանակների նախաստեղծ յուրահատկությունը:

Կոմիտասը պարզ և անպաճույճ միջոցների օգտագործմամբ հասել է իր նպատակների իրագործմանը,

ստեղծել է դաշնամուրային պարեր, որոնք աչքի են ընկնում ոճական անադարտությամբ, հենքի պարզությամբ և վառ կերպարայնությամբ:

Կոմիտասի «Մանկական նվագներ» ժողովածուի փոքրիկ պիեսները հեղինակը գրել է Կ. Պոլսում ապրած տարիներին (1910-1912 թթ.): Կոմիտասը Կ. Պոլսում երաժշտության տեսություն և դաշնամուրի մասնավոր դասեր էր տալիս: Ահա այս դասերի համար էլ նա ստեղծում է «Մանկական նվագները»՝ նրանցում ներառելով ժողովրդական պարերի և գեղջկական երգերի երաժշտական նյութը:

Ինչպես նշում է երաժշտագետ Ռ. Ա. Աթայանը, «Կոմիտասի դաշնամուրային ստեղծագործությունները նրա երաժշտական ժառանգության համեմատաբար փոքրածավալ, բայց խիստ ինքնատիպ մի բաժինն է: Այդ ինքնատիպությունը դրսևորված է արդեն իսկ նրանով, որ Կոմիտասը դաշնամուրի արտահայտչական հնարավորությունները հիանալի օգտագործել է՝ մասնավորապես ժողովրդաերաժշտական գաղափարները յուրօրինակ կերպով մարմնավորելու համար» (2. էջ 8-9):

Հետաքրքրական է այն փաստը, որ գրեթե նույն ժամանակահատվածում հունգարացի կոմպոզիտոր Բելա Բարտոկը, Կոմիտասի նման նպատակ է հետապնդել իր դաշնամուրային մանկական պիեսներում ներմուծել ազգային և ժանրային տարրեր:

Ինչպես Կոմիտասը, այնպես էլ Բ. Բարտոկը նույն մեկնաբանությունն է տալիս իր մանրանվագներին, ասելով՝ «Թող սովորողներն ուսման առաջին տարիներին ունենան դաշնամուրային պիեսներ, որոնցում ժողովրդական անպաճույճ պարզությունը զուգորդված լինի նրանց մեղեդիական և ռիթմական հատկանիշներով» (3.):

Կարելի է զուգահեռներ անցկացնել ինչպես Կոմիտասի «Մանրանվագների» և Բարտոկի «Մանուկներին» կոչվող ժողովածուների, այնպես էլ Կոմիտասի «Երեք փոքրիկ պոլիֆոն շարանվագների» և Բարտոկի «Միկրոկոմոս» տետրերում զետեղված պիեսների միջև:

Կոմիտասն այս պարզագույն երկձայն կանոնների օգնությամբ փորձել է զարգացնել երեխաների պոլիֆոնիկ ընկալունակությունը: Ի տարբերություն Բ. Բարտոկի, Կոմիտասի մանրանվագները համեստ ստեղծագործություններն են, պարզ ու մատչելի՝ երեխայի կողմից ընկալվելու համար:

Կոմիտասի դաշնամուրային մանրանվագները, որոնք անմիջապես հաջորդում են նրա «Պարեր»-ին, առանձնահատուկ են հատկապես նրանով, որ կատարմանը տալիս են կերպարային բնութագրում: Հեղինակն օգնում է մանկավարժին, իհարկե նաև կատարողին, իր ցուցումներով, օրինակ՝ նա գրում է ոչ միայն լատիներեն, այլ նաև հայերեն՝ թելադրելով առավել ճշգրիտ արտահայտելու իր մտահղացումը. օրինակ՝ «Քիչ ավելի արագ, հեռվից», «Նույն տեմպով, համարձակ» կամ «Հպարտորեն, ցնծությամբ»՝ կարծես կատարողին թելադրում կամ հուշում է կատարման ճշգրիտ տեմպն ու բնույթը:

Դ ա շ ն ամ ուր ա յ ի ն ս տ ե ղ ծ ա գ ո ը ծ ու թ յ ա ն ք ն ու թ ա գ ի ը

Գեղջկական երաժշտության վրա հիմնված իր երկերը Կոմիտասը Կ. Պոլսում ցուցադրեց իր կողմից կազմակերպած համերգներում՝ նպատակ ունենալով հայեցի պահել Կ. Պոլսի երաժշտական կյանքը, թե՛ իր պրոֆեսիոնալ, և թե՛ ժողովրդական հատվածներով, քանի որ միջավայրի եռանդուն երաժշտական կյանքում թույլ էր դրսևորված մի կարևոր հատկանիշ՝ «գտարյուն» ազգային ոճի զգացողությունը:

Հայ գեղջկական պարերին նվիրված իր աշխատություններում Կոմիտասն այդ պարերի շարժման բնույթը նշում է՝ «նուրբ և քնքուշ», «լուրջ և վայելույշ», «արխայիկ», «հինավուրց», «ավանդական» դիպուկ բնորոշումներով: Գիտական ուսումնասիրություններում պարը դիտելով որպես բաղադրական արվեստի արգասիք, Կոմիտասն իր ստեղծագործական ձեռնարկներում հաստատեց այն իրողությունը, որ պարերգերն ու պարեղանակներն ունեն նաև բուն պարից անկախ, ինքնուրույն արժեք:

Երաժշտագետ Ռ. Ա. Աթայանի բնորոշմամբ՝ դաշնամուրային մանկական մանրանվագները՝ ինչպես վերնագրել է հեղինակը «Տասներկու պիես ժողովրդական թեմաներով», կարող են հնչել իբրև մի ամբողջական շարք կամ կատարվել յուրաքանչյուրն առանձին-առանձին:

Ինչպես վերևում նշվեց, Կոմիտասի ավելի վաղ գրված խմբերգերի կամ մեներգերի թեմաները և դաշնամուրային մանրանվագների մայր մեղեդիները հեղինակը պահպանում է անփոփոխ:

Այս դեպքում նրանք ստացել են նոր դաշնակում, երբեմն նաև նոր տրամադրություն և մեկնաբանություն: Կոմիտասի դաշնամուրային ստեղծագործություն-

ներն անկասկած ունեն ուսուցողական նպատակ: Այդ իսկ պատճառով Կոմիտասն իր մշակած ժողովրդական եղանակները ներդաշնակել է հնարավորինս պարզ, որպեսզի դրանք հատկապես սկսնակ դաշնակահարների համար մատչելի լինեն: Մյուս կողմից, եթե պիեսներին մոտենանք մեթոդական խնդիրների տեսանկյունից, կատարող-դաշնակահարին առաջարկվում է նաև դաշնամուրային նվագի տեխնիկական միջոցների մի բազմազանություն, որն իր հերթին սկսնակ դաշնակահարների համար շահեկան է:

Անշուշտ էական է և այն, որ պիեսներն ունեն տարբեր աստիճանի բարդություն, հետապնդում են տեխնիկական որոշակի խնդիրներ և այս բոլորն առավել բարձրացնում է մանրանվագների գործնական արժեքը: Պիեսներում իրար գուգորդում են սահուն կանտիլենան ու կտրուկ ստակկատոն, հոմոֆոն և պոլիֆոնիկ բազմաձայնության տարրերը, «մանրանախշ» և ակորդային տեխնիկան, օգտագործում է ձեռքերի խաչաձևում և յուրահատուկ պեդալիզացիա:

Կոմիտասի այս պիեսներն ունեն խիստ արտահայտված ազգային երանգ, և իհարկե որոշակի գեղարվեստական արժեք: Եվ շատ կարևոր է, ոչ միայն դաշնակահար ուսանողների, այլև երաժշտական դպրոցների սկսնակ դաշնակահարների մեջ սերմանել ազգային մտածողությունը և ճանաչողականությունը, քանի որ երաժշտությունը մատաղ սերնդին ներշնչում է գեղեցիկի զգացողություն և ուղղորդում նրա միտքը դեպի հոգևոր արժեքներ: Ուրեմն երաժշտության միջոցով կարելի է դաստիարակել հայրենասիրություն, կամք, կենսասիրություն:

Կոմիտասի ստեղծագործություններն ունենալով խիստ ազգային մտածողություն, իրենց ուրույն տեղն ունեն համաշխարհային պրոֆեսիոնալ երաժշտության գոհարների շարքում:

Կոմիտաս ազգագրագետ, գիտնական, մանկավարժի մեծագույն ծառայությունը հայ երաժշտության անդաստանում ազգային պոլիֆոնիկ սկզբունքների հիմնավորումն էր: Դա էր պատճառը, որ տաղանդավոր կոմպոզիտորը հայ ժողովրդական երգի ներդաշնակմանը մոտենում էր բացառիկ լրջությամբ:

Ապացույցը՝ Մեծն Կոմիտասի ստեղծագործական ամբողջ ժառանգությունը:

Ծ Ա Ն Ո Ւ Թ Ա Գ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

1. /Անահիտ հանդես, Փարիզ, 1907 թ., N 1-2: /Anahit handes, Paris, 1907 th, N 1-2.
2. Կոմիտաս, Երկերի ժողովածու, 6-րդ հատոր, (Առաջաբան՝ Ռ. Աթայան), Եր., Սովետական գրող, 1982 թ.: Komitas, Yerkeri jvoghvovatsu, 6-rd hator, (Ar'ajaban` R. Atayan, Yer., Svovetakan grvogh, 1982 th.
3. Ուֆալուշ Յ., Բելա Բարտոկ, Բուդապեշտ, 1971 թ.: Ufalush Y, Bela Bartok, Budapesht, 1971 th.

Բանախի-բառեր. երաժշտական կրթություն, դաշնամուրային պարեր, պիես, Կ. Պոլիս, մանրանվագներ, Փարիզի «Անահիտ» հանդես, կոմիտասյան տերմինաբանություն:

Ключевые слова: музыкальное образование, фортепианные танцы, пьеса, Константинополь, миниатюры, французский журнал "Анаhit", комитасовская терминология.

Keywords: musical education, piano dances, play, Constantinople, miniatures, Paris journal "Anahit", Komitas terminology.

Տեղեկություններ հեղինակի մասին. ԴԱՉԱՐՅԱՆ ԶԱՐՈՒՀԻ ԴԱՎԻԹ (ծ. 1972 թ. Երևան) ավարտել է 1990-ին Պ. Ի. Չայկովսկու անվան ՄՄԵԿ (Ի. Գրիգորյանի դասարան), 1995-ին Կոմիտասի անվ. ԵՊԿ-ի դաշնամուրային ֆակուլտետը (Բ. Ծատուրյանի, այս պրոֆ. Վ. Ահարոնյանի դասարան) և 1997-ին ասիական տրամաբան (պրոֆ. Ա. Բոգդանյան): Դասավանդում է 1996-ից ԵՊԿ-ում Մասնագիտական դաշնամուրի և երգեհոնի թիվ 2-րդ ամբիոնում՝ պրոֆ. Ա. Բաբախանյանի դասարանում ասիստենտ, 1999-ից՝ նույն ամբիոնում՝ դասախոս, 2002-ից նաև Կոնցերտմայստերական պատրաստման ամբիոնի դասախոս, որցենտ (2008 թ.): 2005-ից հանդիսանում է նաև Կոնցերտմայստերական պատրաստման ամբիոնի քարտուղար: Հեղինակ է հոդվածների. «Հայ դաշնամուրային երաժշտության պատմության էջերից», //Երաժշտական Հայաստան, 3-4 (10-11) 2003 թ. էջ 47-49, «Հայկական դաշնամուրային ստեղծագործության պատմության էջերից», //Երաժշտական Հայաստան, 3 (22) 2006 թ. էջ 80-82), 2008 թ. մայիսին մասնակցել է Գյումրիում կայացած «Մշակույթների երկխոսություն» հայ-ռուսական մշակութային կապեր. միջազգային գիտատղովին «Պատասխաններ հայ և ռուս մշակույթների անդաստանից», գիտատղովին նյութերի ժողովածու, «Ռուսաստանի անցած ճանապարհը և դաշնամուրային նվագակցության դերը հայ կոմպոզիտորների երկերում», //Երաժշտական Հայաստան, 2 (51) 2016 թ., էջ 17-19: Նա նույնպես ժողովածուների և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների կազմող և խմբագիր է՝ «Կոմիտասի դաշնամուրային մանկական մանրանվագների գեղարվեստական և մանկավարժական որոշ առանձնահատկությունների մասին» ուսումնամեթոդական ձեռնարկ (թ.) , «Արամ Խաչատրյան. Համերգային երեք արիա» ժողովածու, Եր., Աստղիկ գրատուն և հրատ., 2003 թ., «Կոմիտաս. Դաշնամուրային պարեր» Պրակ 1 ժողովածու, Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2004 թ., «Կոմիտաս. Դաշնամուրային մանկական մանրանվագներ», Պրակ II ժողովածու, Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2004 թ., «Կոմիտաս. Մեներգերի ընտրանի» ժողովածու, Եր., 2005 թ., «Կոմիտաս. Հոգևոր սաղեր, երգեր, մեներգեր» ժողովածու, Եր., ԵՊԿ հրատարակչություն, 2006 թ., «Կոմիտասի դաշնամուրային մանկական մանրանվագների գեղարվեստական և մանկավարժական որոշ առանձնահատկությունների մասին» (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ), Եր., Կոմիտաս, 2008 թ., «Դաշնամուրային նվագակցության դերը հայ կոմպոզիտորների ռոմանսներում», ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., Վան Արյան, 2011 թ., «Արամ Խաչատրյան. Վերջին ստեղծագործություններ» ժողովածու, Եր., Աստղիկ, 2013 թ., «Ներբերային Պարտիտուրի ընթերցում դաշնակահար-կոնցերտմայստերների համար» (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ), Եր., Ամրոզ Գրուպ, 2015 թ.:

Сведения об авторе: КАЗАРЯН ЗАРУИ ДАВИДОВНА (род. в 1972 г., Ереван). В 1990 году поступила в среднюю музыкальную школу имени Чайковского (класс И. Григорян). В 1995 году поступила в ЕГК имени Комитаса на фортепианное отделение (класс И. Цатурян, далее - проф. В. Агароняна). В 1997 году поступила в аспирантуру ЕГК и окончила в 1997 году (класс проф. А. Богданян). С 1996 году поступила на кафедру спец фортепиано в класс А. Бабаханяна как ассистент, с 1999 — как преподаватель на той же кафедре. С 2002 года преподает также на кафедре концертмейстерской подготовки. В настоящее время доцент кафедры концертмейстерской подготовки. С 2005 года также является секретарем на той же кафедре. Многие ее выпускники сегодня работают во многих музыкальных школах и колледжах как в Армении, так и во многих городах России и за рубежом Является автором учебно-методических пособий и статей: Страницы истории армянской фортепианной музыки., //Музыкальная Армения 3-4 (10-11) 2003 С. 47-49; Страницы истории армянских фортепианных произведений., //Музыкальная Армения 3-4 (22) 2006 С. 80-82; В мае 2008 года участвовала в международной конференции "Диалог культур: отрывки из армяно-русского культурного наследия", сборник статей конференции; "Роль аккомпанемента и романса в сочинениях армянских композиторов", //Музыкальная Армения 2 (51) 2016 С. 17-19. Составитель и редактор нотных сборников и учебно-методических работ: "Некоторые художественно-педагогические особенности фортепианных миниатюр для детей Комитаса", 2 вып., Ер.: Найка Издательство АН РА , 2004 ; Комитас. Избранные сольные песни, / Ер., 2005; Комитас Духовные таги, песни, сольные песни, Ер.: Издательство ЕГК, 2006; «О некоторых художественно-педагогических особенностях фортепианных миниатюр для детей (Методическое пособие), Ер.: Комитас, 2008; Роль аккомпанемента в романсах армянских композиторов, учебно-методическое пособие, Ер.: Ван Арьян, 2011; Арам Хачатурян. Сборник вокальных произведений, Ер.: Астхик, 2013; Чтение хоровых партитур (для пианистов-концертмейстеров)., Ер.: Амроц груп, 2015.

Information about an author: GHAZARYAN ZARUHI DAVID (born in 1972. in Yerevan). In 1990 she entered Secondary Music School after P. I. Tchaikovsky (class I. Grigoryan). In 1995 she entered YSC the piano department (class I. Tsaturyan, then prof. V. Aharonyan). In 1997 she started graduate studies at YSC and graduated in 1997 (class prof. A. Bogdanyan). In 1996 she joined the Department of Piano Specialists in the class of A. Babakhanyan as an assistant, since 1999 she is a pedagogue in the same department. Since 2002 she has also taught in the department of concert training. She is currently a docent in the department of concert training. Since 2005 she has also been secretary in the same department. Many of its graduates today work in many music schools and colleges both in Armenia and in many cities of Russia and abroad. She is the author of teaching aids and articles: Pages of the history of Armenian piano music., //Musical Armenia 3-4 (10-11) 2003 pp. 47-49; Pages of History of Armenian Piano Works., //Musical Armenia 3-4 (22) 2006 P.. 80-82. In May 2008 she participated in the international conference "Dialogue of Cultures: excerpts from Armenian-Russian cultural heritage," a collection of articles of the conference; "The role of Accompaniment and the path of romance in the works of Armenian composers", //Musical Armenia 2 (51) 2016 P. 17-19. Author and editor of note collections and educational - methodological works: "Some artistic and pedagogical features of piano miniatures for children of Komitas," 2 issues, Yer.: Science of Publishing RA AS, 2004; Komitas. Author and editor of note collections and educational - methodological works: "Some artistic and pedagogical features of piano miniatures for children of Komitas," 2 issues, Yer.: Science of Publishing RA AS, 2004; Komitas. selected solo songs, /Er., 2005; Komitas Spiritual Tags, Songs, Solo Songs, Yer.: YSC Publishing House, 2006; "On Some Artistic and Pedagogical Features of Piano Miniatures for Children (Methodical Manual), Yer.: Komitas, 2008; The Role of Accompaniment in the Romances of Armenian Composers, Educational and Methodical Manual, Yer.: Van Aryan, 2011; Aram Khachaturian. Collection of vocal works, Yer.: Astghik, 2013; Reading of choral scores (for pianists and concertmaster)., Yer.: Amrodz Group, 2015.

Րեզյումե

Պիանետկա, концертмейстер, доцент ЕГК Заруи Давидовна Казарян. - «Некоторые аспекты национальных особенностей в фортепианных сочинениях Комитаса».

В статье автор рассматривает роль и значение Комитаса как композитора и конкретно анализирует его фортепианные сочинения, основываясь на изданиях "Танцев" Комитаса в 1925 году в Париже, далее - в 6-м томе Полного собрания сочинений, изданного в 1982-м году в Ереване. Кроме "Танцев" автор анализирует "Детские наигрыши", сочиненные в Константинополе в 1912-1913 гг. Дается также и сравнительный анализ с творческим подходом к написанию произведений для детей Б. Бартока ("3 маленьких полифонических цикла" с некоторыми пьесами из цикла "Микрокосмос", "Детские наигрыши" - с циклом "Детям").

Summary

Pianist, concertmaster, pedagogue of YSC Zaruhi David Ghazaryan. - "Some manifestations of national features in piano works of Komitas".

In the article the author considers the role and importance of Komitas as a composer and specifically analyzes his piano works, based on the editions of Komitas's "Dances" in 1925 in Paris, further - in the 6th volume of the Complete Collection of Works published in 1982 in Yerevan. In addition to "Dances" the author analyzes "Children's Play" composed in Constantinople in 1912-1913. A comparative analysis is also given with the creative approach to writing works for children by B. Bartok ("3 small polyphonic cycles" with some plays from the cycle "Microcosmos", "Children's Play" - with the cycle "Children").